

Jegyzetek a hétről.

Azt a — bizonyosan kiváló — rendőrtisztviselőt, a ki a — bizonyosan megbukó — Boda Dezső utóda lesz, szépen meg kellene kérni a hivatalbalépése napján:

— Uram, főkapitány ur, — ne higgye azt, szakítson már végre azzal az esztelen feltevessel, hogy egy nagy város lakossága mindenáron rossz viszonyban akar élni a rendőrségével. Higgye el, uram, higgye el végre, hogy Budapestnek — de egész Budapestnek, a sajtóját is beleértve — nincs forróbb vágya, mint hogy meg legyen elégedve a rendőrségével, mint hogy el legyen ragadtatva a rendőrségtől. Értse meg, uram, legyen ön az az új korszakot megnyitó ember, a ki megérti, hogy nem lehet a közönség rosszindulatát újra meg újra bepanaszolni, hanem hogy a rendőrségnek kell a jóindulatot kezdeni, és akkor megjön majd a közönség bizalma és hálája is. Que Messieurs les assassins commencent... A mi magyarul azt jelenti: ne hasogassa a budapesti rendőrök nélkül a budapesti polgár hátát és fejét, és akkor majd a budapesti polgár sem fogja gyűlölni és szidni a rendőrt és ott rugni egyet rajta, a hol teheti. Hiszen a mai helyzet Budapest számára rettentő: a rendőrségét olyan szemmel kell néznie, mint egy barbár megszálló hadsereget. De a rendőrségnek sem lehet kedves és üdvös ez az állapot: ellenséges környezetben végezni azt a nehéz munkát, a melyet baráti környezetben is nehéz elvégezni. Te remtsék meg végre azt az új rendet! Ennek a városnak nemsokára egy millió lakosa lesz. Rendőrök kellene neki, nem pandurok! Barátok, nem ellenségek!

A mi baja a rendőrségnek Budapest feltermes községi politikájával van, azt mindenki hajlandó tudomásul venni és — ott, a hol kell — mentő körülménynek beszámítani. Hogy az Üzlet szívós szálaiba hiába próbál a rendőrszima belegázolni, mert elbukik, ha mégis bele próbál gázolni, azt tudjuk, értjük, tudomásul vesszük. Hogy az országos politika, a nagy pénz, az erős befolyás és a többi egyiptomi csapás a rendőrséget megbénítja néhol és gyűlöletes szereplésre kényszeríti máshol, — az is tudatik. Máshol is vannak községi panamák, erőszakos milliomosok, disznó nagyurak és vétkes politikusok. Nem erről van szó. Arról van szó, hogy a budapesti rendőrség a rendes ügyekben, a közönséges teendőkhöz, a hétköznapi rendőrmunkában nem az, a minek lennie kellene. A rendőrség ott sem az, a mi lehetne,

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző *Biro Lajos*

Cím *Jegyzetek a hétről [a rendőrség]*

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Osztályozás

Tárgy

351.74

Hely

Idő

"19"

Személy

Helvyszám

a hol semmiféle akadálya nincs annak, hogy bizalomra és szeretetre szert tegyen.

A ki a rendőrségtől azt kívánja, hogy a tüntetőket engedje tüntetni és az ablakbeverőket engedje ablakot beverni, az bolondot kíván. Nem; a rendőrség csinálja csak a rendet; ne is dolgozzék nagyon keztyüs kézzel (nem dolgozhatunk keztyüs kézzel; ez szokott a mentésig lenni), — dolgozzék tehát csupasz ököllel, vágjon közbe, a hol nem lehet elkerülni, de... De ne dolgozzék értelmetlenül. Ne dolgozzék eszeveszetten. Ne dolgozzék egy megőrült dijbirkózó módjára, a ki magában is kárt tesz, ártatlanok koponyáját is korpává veri, de gyönyörű biztossággal hagyja ki azt, a ki rászolgált volna egy derekas ökölcsapásra.

Nem holmi szocialista szempont, hanem mondjuk háziuri szempont az, a melyből a budapesti rendőrség ellen való legtöbb panaszt így lehet megformulálni:

1. az ablakainkat nem védi meg és az ablakbeverőket nem csipi el, ellenben
2. az ártatlanok koponyáit széthasogatja.

A mi a panasz első részét illeti... nem az a nevetséges vád ez, hogy a budapesti rendőrség nem fog el minden gyilkost és kihagy néhány zsebmetaszt. A budapesti rendőrség bűnügyekben beválik olyan jól, mint akár a berlini, akár a párisi. Nem is azt jelenti ez a panasz, hogy minden suszterinas mögött, a ki alaposan gyanúsítható azzal, hogy tüntetések idején három kavicsot hord a zsebében, ezen túl két detektív sétáljon. Hanem...

A tegnapi tüntetőnapon tudva volt, hogy a készülő tüntetés egyik gócpontja a Rákóczi-ut és a körut keresztezése lesz. Fél

nyolcz óra tájban tehát a körutnak mind a két oldalán, arcczal a Rákóczi-ut felé, ott állott egy-egy szakasz kemény lovascsendőr. A Nemzeti Színház tájékán ott sötétlett egy szakasz rendőr. A közelben volt egy szakasz huszár és... szóval katona annyi volt, a mennyi kellett. A csendőrök álltak, a rendőrök álltak, a katonák álltak. Álltak és vártak. Mire vártak? Miért vártak?... Mert azonközben, hogy ők vártak a gyalogjárókon, idegesen hullámozott és a kocsiutra is feketén lecsapott egy-egy tömeg inkább kíváncsi, mint haragos ember. A tömeg hullámozott, és mint minden tömeg, ideges lett a maga hullámozásától. Emberzugás. Jókedvű gyerekek idegborzongató, titkos fütyülése a gyűlöletes kis szirénával. Egy-egy kiáltás. Sötétség. Izgalom... Esküdni lehetett rá, hogy ez a tömeg meg fog gyulladni a saját surlódásától és hogy a szobrot álló csendőröknek mindjárt alkalmuk lesz közibe vágni...

Lett is. De a jó Isten szent szerelmére, hát miért várják meg ezt az alkalmat? Furcsa dolog a rendőrségnek tanácsot adni arra, hogyan kell rendőrködni: de hát sohasem látták még az urak, hogyan dolgozik a berlini, vagy a párisi rendőrség ilyen esetekben?

Hát a párisi rendőrség így dolgozik: A mikor olyan helyen, a hol tüntetéstől lehet tartani, két ember megáll, akkor már odalép a kettőhöz egy rendőr azzal a felszólítással, hogy álljon odébb. Egy-egy kritikusabb ponton harmincz-negyven vidám rendőr is van munkában és biztatja barátságos mosolygással a »csoportosulókat«:

— Circulez, Messieurs, circulez...

A rendőrök mosolyognak, az emberek czirkálnak és a rohamra nincs szükség. (A nagy demonstráció, az más.) Tízermégy évvel ezelőtt, a Dreyfus-ügy idején, a mikor egész Páris nem csupán zugott az izgalomtól, hanem két pártra is szakadt, két olyan pártra, a mely mindig az egymás fejét akarta beverni, ezekben a deliriumos napokban tehát egy terem előtt, a melyben háromezer ember tartott népgyűlést, összegyűlt ötezer másik ember azzal a derék szándékkal, hogy a háromezret kitanítja a helyesen felfogott hazafiasságról. És a párisi rendőrség megcsinálta azt a mestermunkát, hogy a háromezerből egyetlenegy sem találkozott az ötezerrel. Csak okossággal, taktikával, hármaskordonnal és ezzel az udvarias felszólítással:

— Circulez, Messieurs, circulez.

A budapesti rendőrség nem előzi meg a dolgot, hanem utána belevág. És itt jön a baj sulyosabb része. Belevág; de mert az, a ki okot adott a rendőri beavatkozásra (bár

a levágattatásra nem adott okot), sietve viszi el az irháját, a budapesti rendőr vágja azt, a ki elébe akad. A mi tegnapelőtt este a Magyar Színháznál történt, az örök emlékü dokumentum arról, milyen lelki berendezkedésű lény volt egy budapesti rendőr a huszadik század második évtizedében. Itt ugyanis:

1. az utcában nyoma sem volt tüntetésnek,
2. a rendőrsapat, a melynek két — szám nélkül való — tagja itt dolgozott, maga is teljes nyugalommal koczogott végig az utcán,
3. a kis csoport, a melybe a két rendőr minden ok, minden figyelmeztetés, minden felszólítás nélkül belevágott, nyilvánvalóan a színházhoz tartozott, sőt arra, hogy a színházhoz tartozik, a két rendőrt egy harmadik rendőr figyelmeztette is, 4. a két rendőr mégis »vagd a kutyát« kiáltással nekiesapott a kis csoportnak, bört hasított, vért csordított, koponyát repesztett és — tovább lovagolt.

Miért? Mert így tartotta a kedve. Mert vérengző nagyur, mert megdühödött szolga, mert elkeseredett katonája egy megszálló seregnek, a ki a maga szenvedéseit a leigázott város lakóin torolja meg. Mert... mert így nevezték.

Mert így nevezték. Megpróbáltuk mi már emberi megértéssel nézni a budapesti rendőrt és abból az időből, mikor itt *Az Újság*-ban a sisakos proletárról irtunk, tudjuk, hogy a budapesti rendőr halás is tud lenni a megértésért. De minél jobban érezzük és tudjuk, hogy a budapesti rendőr szolgálata nehéz és a bére kicsi, annál inkább azt kell mondanunk: neveljék másképpen, neveljék másra ezt a budapesti rendőrt, hiszen egy népszerű rendőrség számára egy okos főkapitány mindent megkaphatna, a mai gyűlölt rendőrség számára kémi is vakmerőség valamit. Hiszen az ember azon csodálkozik most, hogy magános rendőröket külvárosi utcákon nem ütnek úgy le, mint az osztrák őrszemeket Lombardiában. Hiszen Budapest kilencszázezer lakója közül nyolczszázötvenezer reszketve néz a rendőrőrszobára és átkozódva beszél róla, ha egyszer dolga volt benne. A rendőrség hivatalosan mindig kijelenti és alkalomadtán be is bizonyítja, hogy a rendőrség nem pofoz. És Budapesten nyolczszázezer ember van, a ki hajlandó rá esküt tenni, hogy a rendőrség a maga területén visszaállította a kivallatást, de hogy az egyes rendőr, ha módjában van, vallató czélzat nélkül, saját élvezetére is ad a keze közé került embernek néhány vércsordító pofont és egy pár vesét szakító rugást. Mert így nevezték. — Érti-e vajjon a Boda Dezső utóda, hogy neki másképpen kell nevelnie a rendőreit? A mi rendőreinket. A gyűlölt budapesti rendőrt, a kit egész Budapest hajlandó gyorsan megszeretni, csak módja legyen rá.